

A tévék többsége nem működik együtt a Nemzeti Audiovizuális Archívummal

Jogdíjjal a kulturális örökséggel szemben

Nem segítik a kereskedelmi adók a Nemzeti Audiovizuális Archívum (NAVA) létrehozását, mert üzleti érdekeiket féltik a kulturális örökséget építő szervezettől. A NAVA-terv első embere szerint új törvényre lesz szükség, és a műsorszolgáltatókkal kötött szerződéseken is változtatni kell.

Erdélyi S. Péter

Mielőtt hozzákezdünk volna a munkához, fel akartuk mérni a magyarországi rádiós és televíziós archívumok méretét, állapotát, ezért kérdőívet küldtünk minden csatornának – meséli Tószegi Zsuzsanna, a Nemzeti Audiovizuális Archívum projektvezetője, a Neumann János Digitális Könyvtár igazgatója. A megkeresett 500 műsorszolgáltató kevesebb mint nyolc százaléka válaszolt a kérdéseinkre – hangsúlyozza a projektvezető. Az RTL Klub teljesen elzárkózott a tárgyalások elől, kijelentették: nem kívánnak bennünket felvilágosítani a meglévő anyagok mennyiségéről, és az archiválás módszeréről; mint mondták, ők sem férnek hozzá a köztévé archívumához.

Lapunk kérdésére az RTL programigazgatója, Kolosi Péter közölte: szívesen együttműköd-

nének a NAVA-val, ám amíg a többi televízió archívuma nem nyilvános, addig ők sem kívánják közkinccsé tenni korábbi műsoraikat.

A TV2 közleménye szerint az adó rendszeresen részt vesz a NAVA létrehozásáról szóló tárgyalásokon, támogatja a kezdeményezést. Ez a kijelentés annál is meglepőbb, mivel a NAVA projektszabályzata tiltja, hogy egy pénzügyileg érdekelt fél részt vegyen a közvetlen előkészítésben – szögezi le Tószegi. „A TV2... szerzői jogi megfontolásból az archiválásra kerülő műsorok körének meghatározásában mindenképpen részt kíván venni” – olvasható a társaság legfontosabb üzenete a levél utolsó mondatában.

A NAVA alapvető célja, hogy megőrizze az összes magyar készítésű rádiós és televíziós műsor-számot, hogy azok azután kutathatók legyenek a jelenlegi és az utánunk jövő nemzedékek számára – mondja Tószegi. A projektvezető szerint az archívum elindításához legalább 3-7 milliárd forintra van szükség, attól függően, mekkora a megőrzendő műsorok köre. Bár a NAVA még csak az előkészítés stádiumában van, máris úgy tűnik, új törvényre lesz szükség. Többek között

azért is, mert a kereskedelmi televíziók maguktól nem fogják műsoraikat közkinccsé tenni. Amikor 2006-ban újra kiosztják a frekvenciákat, az lenne a legjobb megoldás, ha az ORTT a szerződés feltételévé tenné, hogy a műsorszolgáltatók együttműködjenek a NAVA-val – vélekedik a projekt vezetője. A kereskedelmi tévék sajátossága, hogy sok műsort licenc alapján készítenek, sajnos egyelőre fogalmunk sincs, hogy ezek archiválásának jogi háttere hogyan oldható meg – teszi hozzá Tószegi Zsuzsanna.

A könyvek és újságok megőrzése is fontos feladat, ám a kiadók üzleti érdekei miatt itt sem egyszerű a helyzet.

A nyomdák többsége digitális formátumban állítja elő a kiadványokat, számukra problémát jelent, hogy ezeket a megjelenés után megőrizték. A kiadók mégsem engedik, hogy a digitális másolatokat archiválja a könyvtári rendszer, mivel ők is üzleti érdekeiket féltik – állítja Tószegi Zsuzsanna.

Jelentősen hozzájárulhat a kiadók szemléletváltásához, hogy lapunk kiadója jelezte, kész együttműködni az archiváló szervezettel, némi késleltetés után esetleg átadná az általa megjelentetett újságok digitális másolatait.